

**Wyrok Sądu Najwyższego
z dnia 22 maja 1936 r.
sygn. akt II C 261/35**

W przypadku darowizny przedślubnej darczyńca może zastrzec sobie prawo powrotu przedmiotów darowanych w razie dopuszczenia się przez obdarowanego rażącej niewdzięczności. W innym przypadku darowizna przedślubna nie może być odwołana.

Sąd Najwyższy jako sąd rewizyjny
pod przewodnictwem sędziego Sądu Najwyższego Żurawskiego,
w obecności sędziego Sądu Najwyższego Baczyńskiego i sędziego Sądu Najwyższego Klasy,
w sprawie Reginy z Walczaków Cecugowej w Luboczy¹, powódki, działającej przez
adw. dr. Henryka Toczewskiego w Krakowie,
przeciwko Zofii z Kotów Machnikowej w Luboczy, pozwanej, działającej przez
adw. dr. Wilhelma Zarkowera w Krakowie,
o odwołanie darowizny,
wskutek rewizji pozwanej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie jako sądu
odwoławczego z dnia 16 października 1935 r., sygn. akt II CA 748/35, którym
na odwołanie pozwanej sąd ten zatwierdził wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie
z dnia 5 czerwca 1935 r., sygn. akt I C 934/34,
na posiedzeniu niejawnym postanowił:

nie uwzględnić rewizji i nałożyć na pozwaną obowiązek zapłacenia powódce kosztów
postępowania rewizyjnego w kwocie 150,50 zł w dniach czternastu, pod zagrożeniem
przymusowego ściągnięcia.

Uzasadnienie

Pozwana oparła rewizję na podstawach zaskarżenia z § 503 pkt 2, 3 i 4 k.p.c.²
Przyczynę rewizyjną z § 503 pkt 2 k.p.c. pozwana upatruje w pominięciu dowodu ze
świadków: dr. Stanisława Steina, Józefa Kota, Jana Gębali, Piotra Pieczonki, Antoniego
Machnika i Wojciecha Machnika na stwierdzoną przez pozwaną w piśmie
przygotowawczym z 20 października 1934 r. (k. 134) okoliczność, że postanowienie
kontraktu iż powódka, w razie udowodnienia pozwanej sądownie ciężkiej

¹ Wieś przyłączona w 1951 r. do Krakowa, obecnie osiedle wchodzące w skład Dzielnicy XVII Wzgórze Krzesławickie.

² Austriacka ustawa z dnia 1 sierpnia 1895 r. o postępowaniu sądowym w cywilnych sprawach spornych (Procedura cywilna), Dz.U.P. 1895 poz. 113.

niewdzięczności, zastrzega sobie prawo odwołania darowizny, zostało umieszczone szablono, tudzież że zastrzeżenie powyższe nie było wcale między stronami umówione.

Powyższy zarzut nie jest uzasadniony.

W ustępie pierwszym swego poprzedniego pisma przygotowawczego z 9 października 1931 r. (k. 25) pozwana wyraźnie twierdziła, że dokument kontraktu został spisany ściśle według informacji stron i odpowiada ich intencjom. Sądy niższych instancji trafnie pominęły dowód ze świadków powołanych przez pozwaną w jej piśmie przygotowawczym z 20 października 1934 r. (k. 134), skoro, uwzględniając wyniki całej rozprawy, uznały, że istnieje dostateczna podstawa do przyjęcia, iż kwestionowane obecnie przez pozwaną postanowienie kontraktu zostało umieszczone zgodnie z wolą stron. Podstawą zaskarżenia z § 503 pkt 2 k.p.c. pozwana uzasadnia następnie tym, że fakty przytoczone przez powódkę na uzasadnienie dopuszczenia się przez pozwaną ciężkiej niewdzięczności, ustalono W zaskarżonym wyroku, Sąd Apelacyjny skwalifikował, jako rażące niewdzięczność, Wywody powyższe nie stanowią podstawy rewizyjnej z § 503 pkt 3 k.p.c., gdyż dotyczą prawnej oceny sprawy, wobec czego rozpoznane zostaną przy rozważeniu przyczyny zaskarżenia z § 503 pkt 4 k.p.c.

W końcu przyczyna rewizyjna z § 503 pkt 2 k.p.c. zdaniem pozwanej, polegać ma na tym, że Sąd Apelacyjny, zajmując błędne stanowisko, jakoby pozwana pełniła pracę na rzecz Wincentego Cecugi, nie rozpatrzył stosunku pracy pozwanej na rzecz powódki i należnego pozwanej z tego tytułu wynagrodzenia. Zarzut powyższy nie jest usprawiedliwiony.

Sąd Apelacyjny ustalił w sposób wiążący instancje rewizyjną, że powódka utrzymywała stale służącą i do cięższych robót najmowa parobków, zaś pozwana, jako wychowanka powódki spełniała na rzecz powódki tylko takie czynności, jakie na wsi spełnia córka na rzecz matki.

Podstawą rewizyjną z § 503 pkt 3 k.p.c. pozwana upatruje w sprzecznej rzekomo z kontraktem przesłance faktycznej, będącej podstawą zaskarżonego wyroku, z powódka zastrzegła sobie prawo odwołania darowizny w razie udowodnienia pozwanej sądownie ciężkiej niewdzięczności.

Zarzut powyższy jest chybiony, ponieważ zwalczana przez pozwaną przesłanka faktyczna jest zgodna z dokumentem kontraktu. Nieuzasadniona jest również przyczyna rewizyjna z § 503 pkt 4 k.p.c. Wobec wiążących instancję rewizyjną ustaleń faktycznych Sądu Apelacyjnego prawna ocena sprawy nie wykazuje żadnego błędu. Sąd Apelacyjny trafnie przyjął, że powódka, jako obca osoba nie była obowiązana do wyposażenia pozwanej, tudzież że darowizna przedślubna ze znana przez powódkę, nie jest darowizną wyposażającą. W uchwale z dnia 27 czerwca 1934 r., sygn. akt II C 535/34³. Sąd Najwyższy, znosząc poprzednie wyroki sądów niższych instancji, wyraził zapatrywanie prawne, że przy darowiźnie przedślubnej darczyńca może zastrzec sobie prawo powrotu przedmiotów darowanych w razie dopuszczenia

³ Orzeczenie Sądu Najwyższego z 27 czerwca 1934 r., sygn. akt II C 535/34, OSN 1934 nr 12 poz. 829.

się przez obdarowanego rażącej niewdzięczności, tudzież, że ziszczenie się warunku rozwiązującego nie ma z reguły mocy wstecznej (zasada wyrażona w § 708 u.c.⁴).

Z wywodami rewizji, w których pozwana zwalcza powyższe zapatrywanie prawne odsyła się ją do uzasadnienia wyżej wymienionej uchwały.

Z tych zasad nie uwzględniono rewizji.

Rozstrzygnięcie o kosztach polega na §§ 41 i 50 k.p.c.

[Austriacka ustawa z dnia 1 sierpnia 1895 r. o postępowaniu sądowym w cywilnych sprawach spornych: § 41, § 50 § 503 pkt 2,3 i 4; Powszechna księga ustaw cywilnych dla wszystkich krajów dziedzicznych niemieckich Monarchii Austriackiej, Wiedeń 1811 (u.c.): § 708.]

⁴ Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch für die gesammten deutschen Erbländer der Oesterreichischen Monarchie, Justizgesetzsammlung 1811 nr 946. Oficjalny tekst polski: *Powszechna księga ustaw cywilnych dla wszystkich krajów dziedzicznych niemieckich Monarchii Austriackiej*, Wiedeń 1811, cz. I-III.